

Sygn. akt III PK 106/18

## POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa K. M.

przeciwko U. [...] w S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 4 kwietnia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S.

z dnia 9 lutego 2018 r., sygn. akt VI Pa [...],

**I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**

**II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 900 zł (dziewięćset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 lutego 2018 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił apelację pozwanego U. [...] w S. od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 26 stycznia 2017 r., którym zasądzono na rzecz powoda K. M. kwotę 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia za mobbing. Sąd Okręgowy uznał zaskarżony wyrok za trafny i znajdujący oparcie zarówno w zgromadzonym materiale dowodowym jak i w obowiązujących przepisach prawa. Zdaniem Sądu Okręgowego nie ulega wątpliwości, że powód był poddawany oddziaływaniom mobbingującym. Z kolei roszczenie ofiary mobbingu o zadośćuczynienie krzywdzie na podstawie art. 94<sup>3</sup>

§ 3 k.p. aktualizuje się wyłącznie w razie udowodnienia przez poszkodowanego skutku mobbingu w postaci rozstroju zdrowia kwalifikowanego w kategoriach medycznych. W rozpoznawanej sprawie nie budziło wątpliwości, że na skutek mobbinu powód doznał rozstroju zdrowia, co wynikało z zeznań świadków oraz z opinii biegłej z zakresu psychiatrii. Oceniając rozmiar krzywdy Sąd Rejonowy prawidłowo, zdaniem Sądu Okręgowego, uwzględnił okoliczność, że rozstrój zdrowia powoda nie wymagał hospitalizacji, a ostatecznie zaburzenia psychosomatyczna ustąpiły. Wobec powyższych ustaleń zasądzoną przez Sąd Rejonowy kwotę 10.000 zł uznał za odpowiednie zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, biorąc pod uwagę kompensacyjny charakter zadośćuczynienia oraz wymóg, by jego wysokość odpowiadała aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej, społeczeństwa.

Skargę kasacyjną oparto na naruszenie prawa materialnego: art. 94<sup>3</sup> § 2 k.p. i art. 94<sup>3</sup> § 3 k.p.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisu wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów "polegające na wykładni treści i zakresu art. 94<sup>3</sup> § 2 k.p., w okolicznościach tej spraw, bowiem na jej gruncie wyłoniła się kwestia o podstawowym znaczeniu dla kontroli prawidłowości stosowania prawa, to jest art. 94<sup>3</sup> § 2 k.p., która stanowi potrzebę dokonania wykładni tego przepisu w sytuacji podejmowania przez pracodawcę działań zmierzających do wykonywania statutowych obowiązków uczelni, wobec takich zachowań pracownika, które zainicjowały czy też wywoływały podejmowanie działań pracodawcy - a zatem wymagające odpowiedzi na następujące pytanie:

Czy działanie pracodawcy, polegające na:

1. podejmowaniu przez przełożonego czynności zmierzających do wyjaśniania przez pracodawcę postępowania pracownika;
2. niezaproszeniu pracownika na pierwszą dla niego po uzyskaniu samodzielnego stanowiska naukowego Radę Wydziału, kolejne Rady Wydziału czy Instytutu;

3. wyjaśnianiu prowadzącego posiedzenie Rady Wydziału dziekana w dniu 24 września 2008 r. sytuacji uzyskiwania habilitacji na uniwersytetach w Słowacji;
4. przekazaniu pracownika przez bezpośredniego przełożonego, do dyspozycji rektora uczelni;
5. zwolnienie ze świadczenia pracy, w sytuacji gdy pracownik jako jedyny (wraz z zaprzyjaźnioną E. R.) odmówił przyjęcia obciążenia dydaktycznego, a to wobec zachowań pracownika skarżącego pracodawcę o mobbing polegających na:
  1. permanentnym celowym pomijaniu przez pracownika drogi służbowej w załatwianiu spraw służbowych;
  2. celowym i zaplanowanym ukrywaniu przez pracownika uzyskiwania habilitacji poza macierzystą uczelnią;
  3. celowym pomijaniu przez pracownika drogi służbowej i niezłożeniu dokumentu z Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej;
  4. bezpodstawnej odmowie przyjęcia obciążenia dydaktycznego na nowy rok akademicki;
  5. wszczynaniu niezasadnych postępowań dyscyplinarnych i karnych wobec współpracowników, skutkujących oddaleniem wszelkich zarzutów;
  6. samowolnego i bezzasadnego, niewynikającego z rozmieszczenia poszczególnych instytutów w danych lokalizacjach, umieszczenia przez powoda na drzwiach pok. Nr [...] w Instytucie [...] kartki ze swoim nazwiskiem dopiskiem „Instytut [...]”,
    - może stanowić o uznaniu, że wypełnione zostały - w okolicznościach tej sprawy - przesłanki do zastosowania przepisu art. 94<sup>3</sup> § 2 k.p., statuującego definicję mobbingu.”

W ocenie skarżącego istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a konkretnie pojęcia normatywnego definicji zawartej w art. 94<sup>3</sup> § 2 k.p., co do ustalenia, czy w okolicznościach tej sprawy działania pracodawcy wypełniają definicję mobbingu. Skarżący wskazał, że w orzecznictwie obecnie występuje dysonans, co do znaczenia i zakresu tej definicji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Na wstępie warto wskazać, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania, oraz zapewnieniu jednolitości orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2009 r., II CSK 13/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2006 r., II CSK 126/05). W myśl art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą zaś do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Konieczne jest wskazanie argumentów,

które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, LEX nr 1982406).

Skarżący ma obowiązek nie tylko określić przepisy wymagające wykładni, ale także wskazać poważne wątpliwości interpretacyjne związane z ich stosowaniem wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., III SK 63/13, LEX nr 1455742). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2014 r., I PK 270/13, LEX nr 1646097), a dokonanie wykładni ma być niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2014 r., II CSK 600/13, LEX nr 1466239; z dnia 6 lutego 2014 r., I PK 246/13, LEX nr 1646083).

Zauważyć należy, że o rzeczywistych rozbieżnościach w judykaturze można mówić tylko wówczas, gdy brak zgodności rozstrzygnięć dotyczy takich samych lub bardzo zbliżonych stanów faktycznych, co skarżący powinien wykazać (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, LEX nr 2497710). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319).

W ocenie Sądu Najwyższego skarżący nie zdołał wykazać występowania tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W świetle wcześniejszych uwag nie może być w sposób oczywisty uznane za spełnienie wymagania określonego w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. powołanie się przez skarżącego

na potrzebę wykładni przepisu art. 94<sup>3</sup> § 2 k.p. "w okolicznościach rozpoznawanej sprawy", które zostały szczegółowo przytoczone na trzech stronach skargi. Wskazując na rzekome rozbieżności w orzecznictwie skarżący przytoczył natomiast szereg orzeczeń, mających za przedmiot elementy definicji mobbingu, bez skonkretyzowania dostrzegalnych przez siebie rozbieżności. Wniesiona skarga kasacyjna stanowi *de facto* polemikę z ustaleniami faktycznymi sądów *meriti*, o czym świadczy przykładowo ostatnie zdanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi: "Nie ma natomiast podstaw do tego, aby zachowania, które ani nie miały na celu poniżenia lub ośmieszenia pracownika, izolowania go lub wyeliminowania z zespołu pracowników, ani nie doprowadziły do wystąpienia takiego skutku z powodu zachowania pracownika, a nie osoby której przypisywanej mobbing, były kwalifikowane jako mobbing w rozumieniu art. 94<sup>3</sup> § 2 k.p.".

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 398<sup>21</sup> k.p.c.